

Folketinget — Europaudvalget

Christiansborg, den 6. december 2005

Europaudvalgets sekretariat

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

EU-note om Domstolens praksis vedrørende miljøbestemmelserne i EF-traktaten omdeles som offentlig Info-note

Hermed omdeles EU-note E 5 af 10. november 2005 om Domstolens praksis vedrørende miljøbestemmelser som offentlig Info-note.

Det sker på baggrund af ønske fremkommet på Europaudvalgsmødet fredag den 2. december 2005.

Med venlig hilsen

Anne-Sofie Jensen
EU-Sekretariatet

Folketinget — Europaudvalget

Christiansborg, den 10. november 2005

EU-chefkonsulenten

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Domstolens praksis vedrørende miljøbestemmelserne i EF-traktaten (artiklerne 174-176)

Baggrund

Under mødet mellem Europaudvalgets medlemmer og de danske MEP'er den 14. oktober 2005, blev spørgsmålet om Domstolens fortolkning af rækkevidden af EF-traktatens miljøbestemmelser i artiklerne 174-176 og indre markedbestemmelsen (artikel 95) drøftet.

Drøftelsen mandede ud i, at Europaudvalget anmodede Folketingets EU-konsulenttjeneste om at gennemgå Domstolens retspraksis på området mhp. en vurdering af om Domstolens praksis rent faktisk "udhuler" adgangen for medlemsstaterne til at opretholde eller gennemføre strengere miljøbestemmelser nationalt (jf. nedenfor).

Traktatens miljøbestemmelser

Artiklerne 174-176 er EF-traktatens miljøartikler, der som hovedprincip bygger på **minimumsharmonisering**. Medlemslandene har derfor – jf. artikel 176 - mulighed for at **opretholde eller indføre strengere beskyttelsesforanstaltninger** end hvad der måtte være vedtaget på EU-plan med hjemmel i artikel 175. De strengere, nationale regler som det enkelte medlemsland måtte ønske at indføre, skal dog fortsat respektere EF-traktatens øvrige regler, herunder særligt reglerne om fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser. De nationale, strengere, regler må eksempelvis ikke udgøre en teknisk handelshindring.

Muligheden for at indføre strengere nationale miljøregler er beskrevet i følgende citat fra EU-Karnov (Kapitel 39 – Miljø):

"Det følger af TEF art. 176, at beskyttelsesforanstaltninger, som vedtages af EU, ikke er til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger, som er forenelige med traktaten. Hvis EU f.eks. fastsætter kvalitetsnormer for drikkevand efter art. 175, vil der være tale om minimumsregler, og medlemsstaterne kan derfor fastsætte strengere nationale regler efter art. 176, men de nationale regler må ikke indebære en samhandelshindring i strid med art. 28-30 om varers frie bevægelighed, en diskriminerende afgift i strid med art. 90 eller indeholde et subsidieelement i strid med art. 87-88. Kommissionen skal underrettes om sådanne nationale regler, men har ingen særlig kompetence i den anledning.

Navnlig kravet om, at en national miljøbeskyttelseslovgivning ikke må udgøre samhandelshindringer i strid med art. 28, begrænser ofte medlemsstaternes muligheder for at lave strengere nationale regler, da de nationale regler ofte vil kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og de nationale regler derfor skal kunne retfærdiggøres med miljøbeskyttelseshensyn. Da EU jo allerede har lovgivet på området ud fra miljøbeskyttelseshensyn, vil medlemsstaten skulle godtgøre, at det af EU fastlagte miljøbeskyttelsesniveau ikke er tilstrækkeligt.

At nationale regler, der hindrer samhandelen, kan retfærdiggøres med miljøbeskyttelseshensyn, når EU ikke har vedtaget fælles regler, fastslog EF-Domstolen bl.a. i den danske genbrugsflaskesag, sag 302/86, hvor Domstolen anerkendte det danske retursystem som foreneligt med EU-retten, men ikke accepterede et krav om forhåndsgodkendelse af importerede emballager. Domstolen har siden afsagt et betydeligt antal domme om medlemsstaternes muligheder for at retfærdiggøre nationale regler, der kan være handelshindrende, med miljøbeskyttelseshensyn[...]"

Domstolens praksis

Under drøftelserne i Europaudvalget med MEP'erne er det blevet anført, at det er underordnet om en EU-retsakt vedtages på grundlag af artikel 95¹ eller artikel 175 for så vidt angår hvilke muligheder det enkelte medlemsland har for at opretholde eller indføre strengere beskyttelsesforanstaltninger. Domstolen skulle således i sin praksis "udhule" indholdet af artikel 176 ved at kategorisere nationale, strengere miljøregler som traktatstridige handelshindringer. Minimumsharmoniseringen er dermed i realiteten alligevel totalharmonisering, hvorfor den lige så godt kunne være sket med hjemmel i artikel 95.

På grundlag af en søgning i Domstolens **database** over nyligt afsagte domme på miljøområdet, har EU-konsulenttjenesten fremfundet en række domme, der i større eller mindre grad forholder sig til ovennævnte problemstilling. Domme er afsagt inden for de seneste 5 år, og inddrager alle artikel 176 i deres argu-

¹ EU-regler, der vedtages med hjemmel i indre marked-bestemmelsen i artikel 95, indebærer som hovedregel **totalharmonisering**. Når der på EU-plan vedtages regler med hjemmel i denne bestemmelse, har det enkelte medlemsland derfor kun begrænset mulighed for at opretholde eller indføre strengere beskyttelsesforanstaltninger. I givet fald skal de nationale beskyttelsesforanstaltninger opfylde de særlige betingelser i artikel 95's såkaldte "miljøgaranti". EU-Karnov skriver i den forbindelse, at "medlemsstaternes mulighed for at fastsætte strengere nationale regler er videre efter artikel 175 end efter artikel 95".

mentation. Der er tale om domme, som i Domstolens database er kategoriseret under "Miljø- og forbrugerbeskyttelse".

- C-6/03 (afsagt 14. april 2005) – Præjudicielt søgsmål – Direktiv om **deponering af affald** var ikke til hinder for strengere nationale regler om affald.
- C-194/01 (afsagt 29. april 2004) – Traktatbrudssøgsmål – Direktiv om **farligt affald** var ikke til hinder for strengere nationale regler om affald.
- C-510/99 (afsagt 23. oktober 2001) – Præjudicielt søgsmål - Forordning om gennemførelse af CITES-konvention om **beskyttelse af truede dyrearter** var ikke til hinder for et nationalt totalforbud mod handel med visse typer af papegøjer, selv om dette var mere vidtgående end forordningens bestemmelser.
- C-318/98 (22. juni 2000)- Præjudicielt søgsmål – Direktiv om **farligt affald** var ikke til hinder for strengere nationale regler.

På baggrund af ovenstående domme kan der så vidt ses **ikke** konstateres en tendens til, at Domstolen i sin praksis udhuler indholdet af artikel 176 (nærmest tværtimod).

Afsluttende bemærkninger

I henhold til Domstolens retspraksis kan nationale foranstaltninger - selv om de hindrer samhandelen inden for Fællesskabet² - være lovlige, hvis de er begrundet i tvingende hensyn til miljøbeskyttelse³. Det er dog en betingelse, at de nationale foranstaltninger efter Domstolens vurdering er rimelige (proportionale). Det gælder som nævnt ovenfor også for nationale foranstaltninger på miljøområdet.

Med venlig hilsen

Niels Hoffmeyer & Christian Dubois

² Typisk artikel 28 om fri bevægelighed for varer

³ Indfortolkes i artikel 30, der indeholder undtagelsesmulighederne til artikel 28. Der er ikke med nærværende notat taget stilling til den omfattende retspraksis på dette område.

